

Oponentský posudek na habilitační konání Ing. Vladimíra Šagáta, PhD. v oboru „Manažment“

Na základě studia habilitační práce Ing. Vladimíra Šagáta, PhD. a studia zaslaných dokumentů vyjadřuji v mém posudku odborné stanovisko na habilitační práci a stanovisko k plnění kritérií v oboru habilitačního konání „Manažment“. Nejprve předkládám stanovisko (opponentský posudek) na habilitační práci.

1. Stanovisko (opponentský posudek) na habilitační práci Ing. Vladimíra Šagáta, PhD. „Kontrolný systém v manažmente regionálnej samosprávy SR – vybrané problémy“

Habilitační práci hodnotím podle níže uvedených kritérií následovně:

a) aktuálnost tématu a vymezení výzkumného předmětu

Habilitační práce se zabývá aktuálními problémy kontrolního systému v managementu regionální správy ve Slovenské republice. Z hlediska předmětu zkoumání se habilitační spis, jak avizuje samotný název, zabývá vybranými problémy kontrolního systému v managementu regionální samosprávy ve Slovenské republice. Je tomu skutečně tak. Problém kontroly je svojí povahou značně rozsáhlým problémem mající přesahy do jiných vědních disciplín. Autor se snaží tuto komplexnost problému vyjádřit prostřednictvím pojmů „objekt výzkumu“ a „předmět výzkumu/výzkumný předmět). Na jejich vztah, podaný autorem, reaguji v další části posudku.

Pokud se týká aktuálnosti tématu, tak ta je dána především naléhavou potřebou systémového řešení kontroly na úrovni regionální samosprávy. „Klasický“ pohled na problém kontroly je nedostačující. Autor habilitačního spisu si tuto skutečnost uvědomuje a předkládá nový pohled na kontrolní systém v duchu moderní ekonomické a manažerské teorie. S autorovými teoretickými pohledy jsem měl možnost se průběžně seznamovat v jeho publikacích. Zaujaly mě, poněvadž se zabývám obdobnou problematikou. Jeho publikace potvrzují, že je odborníkem na danou problematiku.

Závěrem k tomuto hodnoticímu kritériu konstatuji, že habilitační spis řeší aktuální problém. Nastoluje otázku, jak vytvářet transparentní kontrolní systém, který by naplňoval kritéria 4E (resp. 3E) a zároveň splňoval podmínky transparentnosti a podporoval vyšší výkonnost celého systému veřejné správy. Konstatuji, že autor s ohledem na uvedenou skutečnost zvolil adekvátní vymezení výzkumného předmětu (s určitou následující připomínkou): Výzkumný předmět je definován na s. 46 takto: „Hlavným predmetom výskumu práce je vonkajšia a vnútorná kontrola v objekte výskumu, ktorým je celá vyčerpávajúca vzorka regionálnej samosprávy SR vo forme všetkých 8 samosprávnych krajov, ktoré vychádzajú z územno-

správneho členenia Slovenska“. Autor využíva bohatosť slovenského jazyka, ktorý umožňuje rozlíšiť medzi pojmy „objekt“ a „predmet výskumu“. V uvedenom vymedzení však dochádza k určitej nejasnosti (s ohľadom na extenziu a intenzi oboch pojmov a také možné viacznačnosti daného tvrzenia). Bylo by vhodné, aby sa autor k tomuto vyjadril v rámci predstavení svojej habilitačnej práce. Na problém vymedzení predmetu ukazujú i v tej časti posudku, ktorá sa zaoberá metodami. Celkovo však konštatujú, že predmet skúmania zodpovedá svojej povahou výskumnému predmetu požadovanému na habilitačný konanie v odbore „Manažment“.

b) stanovení cílů a jejich naplnění

Habilitant si kladie nasledujúci hlavný cieľ: „na základe samostatne vypracovanej metodiky a nadväzujúceho výskumu preskúmať vybrané najdôležitejšie súčasné problémy kontrolného systému regionálnej samosprávy SR a navrhnúť ich efektívne a účinné riešenie“ (s. 13). Ako je z vymedzeného hlavného cieľa zjavné, autorom definovaný hlavný cieľ je možné dekomponovať na dve zložky a to na:

a) analytický cieľ, ktorý je zameraný na skúmanie súčasného stavu kontrolného systému regionálnej samosprávy SR;

b) na cieľ syntetický, ktorý orientuje výskumné úsilie na návrh zmien prispievajúcich k zdokonaleniu kontrolného systému tak, aby dosiahol vyššiu efektívnosť a účinnosť.

Záverom k hodnoteniu kritéria „stanovení cílů a jejich naplnění“ konštatujú, že obe zložky hlavného cieľa považujú za splnené. Autor dokazuje, že sa daným problémom zaoberá a prakticky sa v ňom orientuje.

c) struktura habilitační práce

S ohľadom na výskumný predmet a stanovené výskumné ciele bola zvolená štruktúra habilitačnej práce. Zodpovedá požiadavkám na kvalifikačnú prácu obdobného druhu. Sú vymedzené teoretické východiská, potom predstavená metodika práce a výskumné metódy a následne analyzované ciele a determinanty kontrolného systému v regionálnej samospráve SR. Habilitačný spis ústi do diskusie a záveru. Z formálneho hľadiska neshľadávam žiadne závažné nedostatky vo štruktúre v habilitačnej práci s jedinou poznámkou, že by som považoval za vhodné promítať do osnovy (výslovne do názvu kapitol) habilitačného spisu i syntetický cieľ. Pohlédneme-li na osnovu, tak celá tretia a štvrtá kapitola *explicite* odkazuje na *analýzu* cieľov a *analýzu* kontrolnej činnosti, a nie na syntetické implikácie. Pre korektnosť mojej pripomienky poznamenávam, že syntézu (implicite) nájdeme v diskusii, záveroch a odporúčeniach.

d) východiska zkoumání

Habilitant venuje náležitú pozornosť teoretickým východiskám skúmania. Dokazuje, že veľmi dobre pozná stav vedeckej diskusie, názory jednotlivých autorov. Potvrdzuje pritom veľmi dobrú analytickú schopnosť kriticky a tvorivo pracovať s vedeckými prameňmi. Kladne hodnotím fakt, že autor taktiež tvorivo prispieva do rozpracovania teoretických východísk. Nabíza napríklad vlastný pohľad na klasifikáciu kontroly (viz tab. 1, s. 26) a podáva jej

podrobnou charakteristiku. Dílčí závěr k hodnocení kritéria „východiska zkoumání“: splněno bez výhrad.

e) metodika práce a metody zkoumání

Tato část habilitační práce a metody zkoumání je obsažena v kapitole 2. K této části mám následující poznámky. Celkově tato část splňuje požadavky kladené na habilitační práci. Mám však některá doporučení či připomínky. Považoval bych za vhodné na úvod druhé kapitoly (bylo možné zařadit i do kapitoly předchozí) seznámit čtenáře s použitou metodologií. Ta není explicitě zmíněna. (Pro korektnost méj kritiky poznamenávám, že habilitant zmiňuje problém pozitivního a normativního přístupu u metod, viz s. 52). Autor poté vymezuje výzkumný předmět. Tento problém má zajisté svoje místo v této části práce. Dílem jej ale nalézám i v úvodu, kde se na s. 14 hovoří o „samotném výzkumu předmětného problému...“. Či autor nemá na mysli předmět výzkumu, ale něco jiného (označeného jako „samotný výzkum předmětného problému“), mně není jasné. Nedovedu striktně určit, co daný termín denotuje a co je referentem. Bylo možné též v úvodu této části začít objasněním postupu. Osobně bych preferoval např. formou tabulky s doprovodným komentářem specifikovat jednotlivé výzkumné kroky.

f) Výzkumné otázky a hypotéza

Habilitant si klade výzkumnou otázku ve formě hypotézy. Píše: „Práva vo svojej hypotéze a štruktúre rieši základnú výskumnú otázku, či súčasný kontrolný systém regionálnej samosprávy SR je funkčný“ (s. 45), pričom samotnou hypotézu ďalej špecifikuje takto: „Preto hypotéza pre túto habilitačnú prácu bola formulovaná nasledovne: Systém kontroly regionálnej samosprávy SR je funkčný, ak jeho vonkajšia zložka (vonkajšia kontrola) a vnútorná zložka (vnútorná kontrola) plnia stanovené ciele a úlohy vo vzťahu k dvom relatívne samostatným subsystémom verejného sektora:

- k regionálnej samospráve (samosprávnym krajom SR), ako významnej zložke verejnej správy SR, kde ciele a úlohy sú zákonom zakotvené primárne pre oblasť rozpočtu a majetku,
- k verejným financiám SR, kde ciele a úlohy sú zákonom zakotvené cez finančnú kontrolu ako predpísaný proces a spôsob overovania plnenia stanovených cieľov a úloh“. (s. 45).

Zvolený postup je možný. Hypotéza je svým obsahom verifikovateľná (resp. falsifikovateľná). Má empirický obsah potrebný na overenie hypotézy. K testovaniu hypotézy autor uvádza: „Testovanie hypotézy bolo zamerané najmä na obsahové a kvalitatívne overovanie údajov na báze deskriptívnej štatistiky, ktorú v celom skúmanom období viedli obligatórne všetky samosprávne kraje SR pre potreby a účely MF SR (fiškálna a rozpočtová konsolidácia). Ďalším významným prameňom bola údajová báza povinného zverejňovania štruktúrovaných informácií...“ (s. 46). Konstatuji, že tento postup je postavený na predpoklade empirickej báze overovanej hypotézy a vede k validným záverom.

g) použité metody

Konstatuji, že Ing. Šagát, PhD. dovede ke svému zkoumání použít potřebné vědecké metody. Je zjevné, že výborně zná věcnou problematiku kontroly. K teoretické stránce použitých

metod mám některé připomínky a komentáře. Autor používá dvě třídy metod: metody obecně (všeobecně) vědní, jako je analýza, syntéza, indukce, dedukce a další. Dále uvádí použití empiricko-kvantitativních metod (pozorování, měření) a metody kvalitativní. Z nich zmiňuje metodu případové studie a tzv. dobrou praxi. K tomuto výčtu podotýkám, že „dobrá praxe“ nesplňuje požadavky kladené na vědeckou metodu. Byla taktéž použita metoda desk research (viz 1. kapitola), ač autor tuto metodu výslovně nezmiňuje. I přes uvedené výtky závěrem konstatuji, že habilitant dovede zvolit vhodné výzkumné metody a dovede je použít ve svém zkoumání.

h) použitá data a práce s nimi

Práce se opírá o unikátní data z provedených vnějších a vnitřních kontrol. Využívá informace týkající se analýzy rozhodujících determinantů ovlivňujících existující kontrolní systém regionální samosprávy. Nástrojem pro práci s informacemi je obsahová analýza kontrolních zjištění. V nich jsou obsaženy kvantitativní a kvalitativní ukazatele plánování a výkonu kontrolních zjištění. Kontrolní zjištění jsou orientována na prozkoumání, jak byly plněny hlavní cíle. Habilitační práce se soustřeďuje především na prozkoumání cílově a výsledkově orientované vnější a vnitřní kontroly. Ing. Šagát, PhD. prokazuje, že dovede pracovat s daty, analyzovat je a vyvozovat relevantní závěry

i) přínos habilitační práce

Přínos habilitační práce spatřuji ve dvojím směru. V oblasti teorie habilitační práce obohacuje vědeckou diskusi. Autor podává rozšířený pohled na kontrolu ve veřejné správě. (Podstata tohoto přínosu je znázorněna v tab. 1, s. 26). Největší přínos habilitační práce spatřuji v oblasti zdokonalování praxe veřejné správy. Předně je to empiricky podložený závěr odhalující nízkou funkčnost vnější kontroly a kriticky nízkou funkčnost vnitřní kontroly. Autor tak odhaluje faktory způsobující disfunkci kontrolního systému. Dalším přínosem je to, že autor z empirických zjištění vyvozuje návrhy v oblasti opatření zaměřených na zvýšení funkčnosti, efektivnosti a výkonnosti pro kontrolní praxi regionální samosprávy. Habilitační práce tak podává potřebné informace i metodické kroky, jak daný stav změnit. Vzhledem k tomu, že autor působí v této oblasti, resp. má bohaté praktické zkušenosti z kontroly ve veřejné správě, mohou být jeho návrhy pod jeho expertním vedením implementovány do praxe. Nabízí se také pod autorovým vedením vypracovat manuál pro zefektivnění systému kontroly v regionální samosprávě.

j) vyjádření k protokolu o originalitě práce

Protokol o originalitě práce vykazuje 3,63% shodu. Jedná se formální překryvy. Habilitační práci tudíž shledávám jako práci původní.

k) formální úprava práce

Z formálního hlediska habilitační práce splňuje všechny náležitosti kladené na tento druh kvalifikačních prací.

l) nejsilnější stránka posuzované habilitační práce a podněty na další zdokonalení

Nejsilnější stránkou posuzované práce je autorova hluboká a detailní znalost dané problematiky. Autor je nesporným odborníkem na danou problematiku, který se vyzná v detailech problému kontroly a má znalosti a schopnosti je prakticky řešit. Na straně druhé spatřuji i možnosti pro další odborný růst autora. Je jím především oblast další kultivace autorova metodologického potenciálu a s tím souvisejícího metodologického ukotvení výzkumné práce. Tím však nemíním říci, že mám zásadní výhrady k metodologickým základům a východiskům habilitační práce. Habilitační práce z pohledu metodologického ukotvení splňuje požadovaný standard. Moje kritická poznámka je kolegiálně a přátelsky míněnou pobídkou pro další odborně vědecký růst Ing. Vladimíra Šagáta, PhD., nakolik znám autorův odborný potenciál a vážím si jeho odborné znalosti týkající se problematiky, kterou se rovněž profesně zabývám.

Otázky do diskuse:

- Autor hovoří o kritériích 4 E (hospodárnosti, efektivnosti, účelnosti a účinnosti). Literatura tradičně uvádí 3E. Poprosil bych autora, aby v diskusi blíže (z hlediska extenze/rozsahu a intenze/obsahu) vymezil vztah uvedených pojmů.
- Z provedené analýzy je možné vypracovat SWOT analýzu. V rámci orzpravy se pokuste se o její stručné představení.

Závěr k hodnocení habilitační práce: Habilitační práce Ing. Vladimíra Šagáta, PhD. splňuje nároky kladené na habilitační práce. Doporučuji habilitační komisi a vědecké radě, aby habilitační spis byl přijatý k **habilitačnímu konání v oboru „Manažment“**.

V následující části mého posudku se vyjádřím k plnění jednotlivých kritérií v oboru habilitačního konání „Manažment“.

2. Stanovisko k plnění jednotlivých kritérií v oboru habilitačního konání „Manažment“

Prostudoval jsem všechny zaslané dokumenty vyjadřující stav plnění jednotlivých kritérií. Moje hodnocení se týká stavu, který se vztahuje ke dni odevzdání habilitace a ke dni odevzdání dokumentů. Analýza reportu WoS ukazuje, že mezitím došlo ke změnám. Tyto změny v posudku nereflektuji.

Na základě kritérií stanovených fakultou k habilitačnímu konání v oboru „Manažment“ konstatuji, že jednotlivá kritéria v kategorii A „Všeobecně povinné kritéria“ jsou splněna následovně:

Všeobecně povinné kritéria v kategorii A	Požadavek	Reálné splnění	Komentář oponenta
A.3. vykonávanie pedagogickej činnosti (počet rokov)	3 roky po získaní PhD.	11	Splněno bez výhrad. Doba nadstandardní.
A.6. Autorstvo vysokoškolskej učebnice (počet)	1	1+2 (AAA, AAB)	Splněno.
A.7. Autorstvo skript alebo učebných textov (počet)	1	2	Splněno.
A.8. Autorstvo vedeckých prác spolu (počet)	25	48	Splněno nad požadovanou kvantitatívnu normu.
A.8.1. Autorstvo výstupov kategórie A (počet)	3	4	Splněno.
A.8.2. Autorstvo výstupov v niektorom časopise evidovanom v medzinárodnej profesijnej databáze WOS alebo Scopus v časopisoch s IF $\geq 0,25$ alebo HI ≥ 10 (počet)	1	2	Splněno.
A.8.3. Autorstvo výstupov vo vedeckých časopisoch (počet)	13	13	Splněno

Závěr k plnění všeobecně povinných kritérií v kategorii A:

Habilitant ve všech ukazatelích splňuje požadavky stanovené fakultou pro konání habilitačního konání v oboru „Manažment“.

Na základě kritérií stanovených fakultou k habilitačnímu konání v oboru „Manažment“ konstatuji, že jednotlivá kritéria v kategorii B „Specifická povinná kritéria“ jsou splněna následovně:

Specifická povinná kritéria v kategorii B	Požadavek	Reálné splnění	Komentář oponenta
B.1. Vedenie úspešne ukončených záverečných prác na prvom alebo druhom stupni štúdia (počet)	10	55	Splněno nadstandardně.
B.1.1. Vedenie diplomových prác (počet)	5	39	Splněno nadstandardně.
B.2. Citácie alebo ohlasy na vedecké práce spolu (počet)	25	94	Splněno nadstandardně.
B.2.1. Citácie evidované v databáze Scopus, v databázach Web of Knowledge alebo ďalších v porovnateľných databázach	5	32	Splněno nad uvedený počet.
B.2.2 Zahraničné citácie (počet)	10	39	Splněno nad uvedený počet.
B.3. Ukončené grantové a iné výskumné úlohy (počet)	4	7	Splněno.
B.3.1. Vedúci riešiteľského tímu, resp. zodpovedný riešiteľ. Pri habilitáciách sa uznáva i zástupca vedúceho riešiteľského kolektívu, resp. zástupca zodpovedného riešiteľa (počet)	1	2	Splněno.
B.3.2. Spoluriešiteľ (počet)	3	5	Splněno.
B.4. Aktuálne riešenie výskumného projektu. V prípade habilitácií minimálne na úrovni spoluriešiteľa, v prípade profesorských menovacích konaní na úrovni vedúceho riešiteľského kolektívu, resp. zodpovedného riešiteľa (počet)	1	1	Splněno.

Závěr k plnění specifických povinných kritérií v kategorii B:

Habilitant ve všech specifických povinných kritériích kategorie B splňuje požadavky stanovené fakultou pro konání habilitačního konání v oboru „Manažment“.

Celkový závěr:

Na základě prostudování habilitačního spisu Ing. Vladimíra Šagáta, PhD. „Kontrolný systém v manažmente regionálnej samosprávy SR – vybrané problémy“ a dokumentů prokazujících splnění všeobecně povinných kritérií v kategorii A a dokumentů prokazujících splnění specifických povinných kritérií v kategorii B konstatuji, že Ing. Vladomír Šagát splňuje všechny požadavky kladené na zahájení habilitačního konání, které jsou stanoveny fakultou. Doporučuji proto, aby habilitační konání nadále pokračovalo, a aby Ing. Vladimírovi Šagátovi, PhD. byl po úspěšném habilitačním konání přiznán titul „docent“ v oboru „manažment“.

V Praze, dne 1.10. 2021

Prof. PhDr. František Ochrana, DrSc.

Fakulta sociálních věd

Univerzita Karlova